

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-511/22 – 1

Υπόθεση C-511/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

29 Ιουλίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Frankfurt am Main (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

9 Ιουνίου 2022

Ενάγων και εκκαλών:

AQ

Εναγομένη και εφεσίβλητη:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt/M
[παραλειπόμενα]

Διάταξη

Επί της διαφοράς

AQ, [παραλειπόμενα] 48167 Μύνστερ,

ενάγων και εκκαλών

[παραλειπόμενα]

κατά

Trendtour Touristik GmbH, [παραλειπόμενα] 65830 Kriftel,

εναγομένης και εφεσίβλητης,

[παραλειπόμενα]

το 24ο πολιτικό τμήμα του Landgericht Frankfurt am Main [πρωτοδικείου της Φρανκφούρτης, Γερμανία]

[παραλειπόμενα]

εξέδωσε στις 9.6.2022 την ακόλουθη διάταξη:

- I. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ [παραλειπόμενα], στο πλαίσιο της διαδικασίας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, τα ακόλουθα ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης:
 1. Έχει το άρθρο 12, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, η οποία τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και την οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και καταργεί την οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία για τα οργανωμένα ταξίδια), την έννοια ότι προβλέπει, πέραν του δικαιώματος καταγγελίας που προβλέπεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια, επιπλέον δικαίωμα καταγγελίας το οποίο παράγει έννομα αποτελέσματα μόνον εάν ο ταξιδιώτης το επικαλεστεί στη δήλωσή του περί καταγγελίας της σχετικής συμβάσεως;
 2. Έχει το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια την έννοια ότι η υποχρέωση καταβολής χρεώσεως καταγγελίας δεν εξαλείφεται όταν, στη δήλωσή του περί καταγγελίας της συμβάσεως οργανωμένου ταξιδιού, ο ταξιδιώτης δεν αναφέρει κανέναν λόγο ή αναφέρει λόγο που δεν συνδέεται με αναπόφευκτη και έκτακτη περίπτωση;
- II. Αναστέλλει την εκδίκαση της διαφοράς.

Σκεπτικό:

I.

Η διαφορά στηρίζεται στα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά.

Στις 21.8.2019, ο ενάγων χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες της εναγομένης, η οποία είναι διοργανωτής ταξιδιών, και προέβη σε κράτηση, για τον ίδιο και τη σύζυγό του, οργανωμένου ταξιδιού με τίτλο «Italien pur in Rom & Sorrent» το οποίο επρόκειτο να πραγματοποιηθεί από τις 30.3.2020 έως τις 6.4.2020. Η τιμή του ταξιδιού ανερχόταν σε 1 886,00 ευρώ. Κατόπιν αιτήματος της εναγομένης, ο ενάγων κατέβαλε προκαταβολή ύψους 325,00 ευρώ.

Με επιστολή της 27ης Φεβρουαρίου 2020, ο ενάγων κατήγγειλε τη σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού. Στην επιστολή αυτή, ο ενάγων προέβαλε ως λόγο της καταγγελίας την επικείμενη νοσηλεία του. Δήλωσε ότι είναι διατεθειμένος να καταβάλει στην εναγομένη αποζημίωση λόγω της καταγγελίας ύψους 25 % επί της τιμής του ταξιδιού, ήτοι 466,50 ευρώ, που θα συμψηφισθεί με την προκαταβολή του. Με την επιστολή αυτή, επιφυλάχθηκε ως προς το δικαίωμα, το οποίο διαθέτει με βάση τους ταξιδιωτικούς όρους της εναγομένης, «να εγείρει απαιτήσεις επιστροφής χρημάτων, σε περίπτωση που, ούτως ή άλλως, το ταξίδι δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ή θα ήταν αδύνατη η συμμετοχή του σε αυτό, δεδομένων των ιδιαίτερων περιστάσεων που επικρατούν προς το παρόν στην Ιταλία και στη Γερμανία λόγω του κορωνοϊού ή για άλλους λόγους». Ο ενάγων κατέβαλε στην εναγομένη το οφειλόμενο ποσό πέραν της προκαταβολής του.

Κατόπιν σχετικού αιτήματος της εναγομένης, η οποία υπολόγισε ότι η αποζημίωση λόγω καταγγελίας ανερχόταν συνολικά σε 471,50 ευρώ, ο ενάγων κατέβαλε στην εναγομένη επιπλέον 5,00 ευρώ.

Ακολούθως, η εναγομένη ακύρωσε το ταξίδι που διοργάνωνε με τίτλο «Italien pur in Rom & Sorrent» λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού.

Με επιστολή της 21ης Μαρτίου 2020, ο προσφεύγων ζήτησε από την εναγομένη την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών συνολικού ύψους 471,50 ευρώ.

Η εναγομένη αρνήθηκε την επιστροφή.

Ο ενάγων φρονεί ότι η εναγομένη οφείλει να του επιστρέψει τα ποσά που της κατέβαλε, διότι αυτή δεν πραγματοποίησε όντως το οργανωμένο ταξίδι.

Η εναγομένη υποστηρίζει ότι ο ενάγων κατήγγειλε τη σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού λόγω της νοσηλείας του και, επομένως, η εναγομένη δικαιούται το κατ' αποκοπήν ποσό λόγω της καταγγελίας όπως συμφωνήθηκε στη σύμβαση. Μεταγενέστερες περιστάσεις δεν θα μπορούσαν να μεταβάλουν το δικαίωμα καταβολής χρεώσεως καταγγελίας.

Το Amtsgericht Frankfurt am Main [ειρηνοδικείο της Φρανκφούρτης, Γερμανία] απέρριψε την αγωγή του ενάγοντος πρωτοδίκως. Έκρινε ότι από την καταγγελία της συμβάσεως εκ μέρους του ενάγοντος προέκυψε η απαίτηση της εναγομένης όσον αφορά την καταβολή αποζημιώσεως λόγω της καταγγελίας την οποία μπορεί να συμψηφίσει με την αξίωση επιστροφής που εγείρει ο ενάγων. Το άρθρο 651h, παράγραφος 3, του BGB [Bürgerliches Gesetzbuch, γερμανικός αστικός κώδικας] δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, διότι κατά τον χρόνο της καταγγελίας δεν συνέτρεχαν ακόμη λόγοι που να καθιστούν δυνατή τη διαπίστωση υπάρξεως αναπόφευκτων και έκτακτων περιστάσεων. Η εναγομένη δεν απώλεσε εκ των υστέρων το σχετικό δικαίωμά της για τον λόγο ότι το ταξίδι δεν πραγματοποιήθηκε.

Ο ενάγων άσκησε εμπρόθεσμη έφεση κατά της αποφάσεως του Amtsgericht. Υποστηρίζει ότι, κατά τον χρόνο της δηλώσεώς του περί καταγγελίας της συμβάσεως, συνέτρεχαν αρκετοί λόγοι για να συναχθεί, στο πλαίσιο προγνωστικής εκτιμήσεως, ότι το ταξίδι θα επηρεαζόταν από αναπόφευκτες και έκτακτες περιστάσεις.

Η εναγομένη, η οποία αντικρούει την έφεση του ενάγοντος, προβάλλει, μεταξύ άλλων, ότι ο ενάγων δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 651h, παράγραφος 3, του BGB, καθόσον κατήγγειλε τη σύμβαση για άλλον προσωπικό λόγο και όχι λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού.

II.

Κατ' εφαρμογήν των γερμανικών διατάξεων που διέπουν τη σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού, ο ταξιδιώτης δύναται, βάσει του άρθρου 651h, παράγραφος 1, του BGB, να καταγγείλει τη σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού, ανά πάσα στιγμή, πριν από την έναρξη του ταξιδιού. Ο νόμος δεν προβλέπει την επίκληση συγκεκριμένου λόγου όσον αφορά την καταγγελία.

Κατά το άρθρο 651h, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του BGB, έννομο αποτέλεσμα της καταγγελίας είναι η απόσβεση του δικαιώματος του διοργανωτή ως προς την είσπραξη του τιμήματος του ταξιδιού. Βάσει του άρθρου 651h, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του BGB, ο διοργανωτής δύναται να αξιώσει εύλογη αποζημίωση την οποία μπορεί επίσης να καθορίσει κατ' αποκοπήν στους γενικούς όρους συναλλαγών, δυνάμει του άρθρου 651h, παράγραφος 2, του BGB. Εντούτοις, κατά το άρθρο 651h, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του BGB, ο διοργανωτής δεν μπορεί να αξιώσει αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμβάσεως σε περίπτωση αναπόφευκτων και έκτακτων περιστάσεων στον τόπο προορισμού ή πολύ κοντά σε αυτόν, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά την εκτέλεση του οργανωμένου ταξιδιού [...].

Τέτοιες αναπόφευκτες και έκτακτες περιστάσεις στον τόπο προορισμού που επηρεάζουν σημαντικά το ταξίδι συνέτρεχαν, καθόσον το ταξίδι δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού η οποία συνιστά αναπόφευκτη και έκτακτη περίσταση.

Όπως προκύπτει από το γράμμα των γερμανικών διατάξεων του άρθρου 651h, παράγραφοι 1 και 3, του BGB, η εναγομένη δεν μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση λόγω καταγγελίας, διότι το γράμμα του άρθρου 651h, παράγραφος 3, του BGB στηρίζεται στις πραγματικές περιστάσεις κατά τον συμφωνημένο χρόνο εκτελέσεως του ταξιδιού. Η άποψη που υποστηρίζεται στη νομολογία των γερμανικών δικαστηρίων και στη θεωρία του ταξιδιωτικού δικαίου και συνίσταται στο ότι το ζήτημα της αναπόφευκτης και έκτακτης περιστάσεως εξαρτάται από την πρόγνωση κατά τον χρόνο της δηλώσεως της καταγγελίας βάσει μιας ex ante εκτιμήσεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του OLG Hamm [εφετείου του Χαμ, Γερμανία] της 30ής Αυγούστου 2021 –22 U 33/21, BeckRS 2021, 24178· απόφαση του AG Düsseldorf [ειρηνοδικείου του Ντίσελντορφ, Γερμανία], της

8ης Φεβρουαρίου 2021 –37 C 471/20, NJW-RR 2021, 930· απόφαση του AG Frankfurt [ειρηνοδικείου της Φρανκφούρτης, Γερμανία] της 11ης Αυγούστου 2020 –32 C 2136/20– juris σημείο 38· απόφαση του AG München [ειρηνοδικείου του Μονάχου, Γερμανία] της 27ης Οκτωβρίου 2020 –159 C 13380/20– juris σημείο 19· απόφαση του LG Kassel [πρωτοδικείου του Κάσελ, Γερμανία] της 2ας Νοεμβρίου 2021 –5 O 459/21–, σημείο 35, juris· [παραλειπόμενα]), δεν βρίσκει έρεισμα στο γράμμα της γερμανικής νομοθεσίας. Το αν το γράμμα του άρθρου 651h, παράγραφος 3, του BGB συνάδει με το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια ή αν αυτό πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την οδηγία συνιστά αντικείμενο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αριθμό υποθέσεως C-776/21.

Ωστόσο, τίθεται το ζήτημα αν ο ενάγων δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 651h, παράγραφος 3, του BGB, διότι κατήγγειλε τη σχετική σύμβαση για δικό του λόγο ο οποίος δεν αποτελεί έκτακτη και αναπόφευκτη περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 651h, παράγραφος 3, του BGB.

Στην περίπτωση της κύριας δίκης, ο ενάγων προέβαλε ως λόγο καταγγελίας της συμβάσεως τη νοσηλεία του. Η επιφύλαξη της απαιτήσεως επιστροφής σε περίπτωση αδυναμίας εκτελέσεως του ταξιδιού λόγω του κορωνοϊού δεν ήταν καθοριστική για την καταγγελία, σύμφωνα με τη δήλωση περί καταγγελίας, αλλά σκοπούσε αποκλειστικώς στη διασφάλιση απαιτήσεων επιστροφής που ο ενάγων θεωρούσε απλώς πιθανές και όχι βέβαιες.

Κατά το γράμμα του άρθρου 651h του BGB, ο ταξιδιώτης έχει δικαίωμα καταγγελίας δυνάμει του άρθρου 651h, παράγραφος 1, του BGB, το οποίο παράγει τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 651h, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, σε συνδυασμό με την παράγραφο 2, του BGB (δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας) ή τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 651h, παράγραφος 3, του BGB (απώλεια δικαιώματος αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας). Το αν ο ταξιδιώτης δηλώνει ή όχι τον λόγο καταγγελίας δεν έχει σημασία ως προς την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων και, ως εκ τούτου, το δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας αποσβήνεται στην προκειμένη περίπτωση, ακόμη και λαμβανομένου υπόψη του λόγου που δηλώνεται στο έγγραφο της καταγγελίας, καθόσον το ταξίδι δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί λόγω έκτακτης και αναπόφευκτης περιστάσεως.

Ωστόσο, τίθεται το ζήτημα αν οι διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια περιέχουν ρύθμιση διαφορετική από την ανωτέρω διάταξη.

Το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια προβλέπει το δικαίωμα του ταξιδιώτη να καταγγείλει τη σύμβαση ανά πάσα στιγμή πριν από την έναρξη του οργανωμένου ταξιδιού και τούτο ενεργοποιεί το δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας το οποίο ρυθμίζεται από το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια. Αντιθέτως, το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια

προβλέπει επιπλέον δικαίωμα καταγγελίας το οποίο δεν συνεπάγεται αποζημίωση λόγω καταγγελίας, καθόσον ο ταξιδιώτης έχει δικαίωμα πλήρους επιστροφής του τιμήματος του ταξιδιού και συγκεκριμένα σε περίπτωση αναπόφευκτων και έκτακτων περιστάσεων στον τόπο προορισμού [...] οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά την εκτέλεση του οργανωμένου ταξιδιού. Από τη φράση «[μ]ε την επιφύλαξη της παραγράφου 1, ο ταξιδιώτης έχει το δικαίωμα», μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η οδηγία για τα οργανωμένα ταξίδια προβλέπει δύο δικαιώματα καταγγελίας στο άρθρο 12, τα οποία έχουν διαφορετικές προϋποθέσεις και παράγουν διαφορετικά έννομα αποτελέσματα. Εάν γίνει δεκτή η ύπαρξη δύο διαφορετικών δικαιωμάτων καταγγελίας, είναι αναγκαίο ο ταξιδιώτης να δηλώνει σαφώς το δικαίωμα το οποίο επικαλείται και πρέπει να επισημαίνει ιδίως την αναπόφευκτη και έκτακτη περίπτωση, εφόσον επιθυμεί να επικαλεστεί τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια. Η απαίτηση αυτή όσον αφορά τη δήλωση του ταξιδιώτη θα μπορούσε να συναχθεί από το γεγονός ότι η διάταξη του άρθρου 12, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια εξαρτά το δικαίωμα καταγγελίας από συγκεκριμένες προϋποθέσεις («[...] να καταγγείλει [...] σε περίπτωση [...]»). Η εν λόγω απαίτηση μπορεί να απορρέει επίσης από το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια, κατά το οποίο, «[σ]ε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης οργανωμένου ταξιδιού σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο», ο ταξιδιώτης δικαιούται την πλήρη επιστροφή όλων των ποσών που κατέβαλε για το οργανωμένο ταξίδι. Το γράμμα της διατάξεως έχει ως σκοπό το εν λόγω έννομο αποτέλεσμα να επέλθει μόνον εάν ο ταξιδιώτης επικαλεστεί τη συγκεκριμένη παράγραφο, διότι έχει και την επιλογή να επικαλεστεί το δικαίωμα καταγγελίας με βάση το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια ή εκείνο που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια. Αντιθέτως, από το γράμμα των ανωτέρω διατάξεων δεν μπορεί να συναχθεί ότι, σε περίπτωση αμφιβολίας, απόκειται στο δικαστήριο να λάβει υπόψη τη δηλωθείσα καταγγελία ως υπαγόμενη στο άρθρο 12, παράγραφος 1 ή στο άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η καταγγελία η οποία δηλώνεται χωρίς επίκληση αναπόφευκτης και έκτακτης περιστάσεως παράγει τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 12, παράγραφος 1 (και όχι παράγραφος 2), της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια.

Στο πλαίσιο της προκειμένης διαφοράς, η ερμηνεία αυτή θα είχε ως συνέπεια την υποχρέωση καταβολής χρέωσης καταγγελίας βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια, ακόμη και αν το ταξίδι δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, διότι ο ενάγων επικαλέστηκε διαφορετικό λόγο στη δήλωσή του περί καταγγελίας της σχετικής συμβάσεως.

Εάν το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια πρέπει να ερμηνεύεται κατ' αυτόν τον τρόπο, οι διατάξεις του άρθρου 651h, παράγραφοι 1 και 3, του BGB πρέπει επίσης να ερμηνευθούν ομοίως σύμφωνα με

την οδηγία για τα οργανωμένα ταξίδια, καθόσον η οδηγία αυτή σκοπεί σε πλήρη εναρμόνιση (άρθρο 4 της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια).

[παραλειπόμενα] [Αναστολή της διαδικασίας]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ